

Inventarisatie situatie musea en herinneringscentra

samenvatting nav telefonisch/zoom overleg SMH-directeuren met (10)(2e)
maart 2020

De situatie van de musea en herinneringscentra kent overeenkomsten maar ook grote verschillen.

Gemeenschappelijkheden

De porten zijn dicht, dat is bijzonder zuur omdat juist in dit kwartaal de met afstand hoogste bezoekerscijfers sinds jaren werden verwacht (o.a. vanwege het 75Vrijheid effect en omdat dit kwartaal van het jaar altijd het beste wordt bezocht door toeristen en scholieren). In deze verwachting onderscheiden de WO2 musea zich van andere musea in het land.

Navenant hebben de meeste musea juist naar deze periode toegewerkt, met nieuwbouw, speciale tentoonstellingen, veel bijzondere evenementen en dus ook publicitair.

Iedereen vreest dat de publicitaire investeringen verloren gaan bij het schrappen of verschuiven van activiteiten. In de eerste periode van sluiting was iedereen druk bezig om via andere kanalen zichtbaar te blijven met b.v. digitale tools zoals virtuele rondleidingen, vlogs enz. Maar de spanningsboog is weg. Highlights als koninklijk bezoek valt moeilijk zo maar te verplaatsen, bijzondere events (sprekers, orkesten, techniek enz) zijn deels al wel betaald en kun je niet zo maar nogmaals organiseren. Voor de museumwinkel is voor deze periode extra voorraad aangeschaft (en dus minder cashflow).

Reilen en zeilen:

Sommige musea zijn enkele uren per week open voor personeel. Zilvervisjes moeten uit de collectie geweerd, je moet bij de stukken, de server moet opnieuw gestart voor de thuiswerkers. Er is tijd voor klussen die altijd bleven liggen: Bronnen scannen, digitale routes maken enz. Bij sommigen mag wel op de museumvloer worden gewerkt b.v. door het fotograferen van de collectie, het opbouwen van tentoonstellingen. Bij anderen mag dat niet omdat ze de afstand van 1,5 meter niet kunnen garanderen.

Collega's nemen via skype afscheid als hun contract verloopt, directeuren zitten thuis in quarantaine vanwege partner met corona. De sfeer binnen de medewerkers van de musea lijkt ok. Iedereen is kalm.

Dat kan veranderen als de verplichtte sluiting langer gaat duren.

Verschillen

Financiën:

De situatie lijkt omgedraaid t.o.v. de anders heersende opvattingen: Waar onafhankelijkheid van overheid en fondsen normaliter een belangrijk streven is (ook door het rijk altijd bepleit), ervaren de 'ondernemers' nu de grootste domper. Deze musea zijn voor een groot deel afhankelijk van inkomsten uit museumbezoek (touroperators, scholen en individueel) en winkelinkomsten. Schrijnend wordt de situatie voor b.v. een Airborne Museum, dat één dag voor de spectaculaire opening -na vijf maanden sluiting ivm nieuwbouw- te horen kreeg dat alles dicht moet. De veteranen uit Engeland waren al gearriveerd en konden direct weer naar huis. De publicitaire hausse en het rinkelen van de kassa bleken niet uit te komen.

Musea begroten strak. In de periode 15 maart t/m 15 mei 2020 zou een groot deel van de bezoekersinkomsten worden gehaald. Deze inkomsten waren mee gerekend om speciale tentoonstellingen, verbouwingen en een deel van de nieuwbouw terug te kunnen verdienen. Bij overheid en fondsen is het gebruikelijk dat je bij (ver)bouwplannen een eigen bijdrage inbrengt. Die bijdrage komt uit reserves en eigen inkomsten. In het kader van 'de lasten gaan voor de baten uit'

hebben velen nu al of binnenkort te maken met betalingsproblemen. Zo is het Airborne Museum bezig met bankkredieten en probeert een hypotheek op het museum te kunnen nemen om dit op te De 'ondernemers' hebben allen direct arbeidsduurverkortings aangevraagd, uitstel bij de belastingdienst mbt betalen belasting. Iedereen probeert personeel en ZZpers keurig te betalen. Wel wordt nagedacht over uitstel vakantiegeld. Crediteuren zijn meestal coulant (ook grote bouwbedrijven) en geven meer tijd voor het betalen. Banken geven ook meer tijd voor het betalen van rente en terugbetalen van investeringen, maar die halen het met verhoogde rente later weer terug. Sommige musea gaven aan dat ze daarop in moeten gaan (b.v. Zeeland) maar dat daarmee het probleem alleen uitgesteld wordt. Wekelijks worden nieuwe liquiditeitsprognoses opgesteld op basis van nieuws van de RIVM.

Aan de andere kant zijn er de musea en herinneringscentra die vaste subsidie van het rijk, provincie en gemeentes ontvangen. De vaste lasten en het personeel wordt doorbetaald. Zij zijn in hun begroting niet afhankelijk van inkomsten van bezoekers. Maar ook zij missen de inkomsten van de twee top-maanden. Een enkeling was voornemens de komende jaren te verbouwen. Op dit moment worden de opgebouwde reserves aangesproken, waardoor de vernieuwing in de problemen komen. Het is nog niet duidelijk hoe de overheid gaat reageren als na afronding van de subsidieperiode wijzigingen m.b.t. de (structurele) aanvraag zijn opgestreden doordat b.v. activiteiten niet zijn uitgevoerd. Het valt te hopen dat de instellingen niet gekort zullen worden. Ieder museum heeft contact met de geldgevers en er is op dit moment veel wederzijds begrip.

Overheid

Vergoedingen van de overheid zijn nog lang niet zeker. De museumvereniging bewijst zich als goede vertegenwoordiger van de branche. Ook Kunsten 92 helpt in de lobby. Maar het is geen gelopen race. In de praktijk is de overheid minder behulpzaam dan het lijkt. Vorige week werd duidelijk dat de minister van OCW alleen vaste lasten wil helpen vergoeden. Er is nog discussie over hoe om te gaan met misgelopen inkomsten uit kaartverkoop. De minister wil dat niet zo maar vergoeden. Daarnaast is er nog onduidelijkheid over hoe de overheid gaat rekenen. Of je overleeft is dus afhankelijk van de eigen reserves.